Peter Eriksson: Almedalstal 2009

Talare
Peter Eriksson
Språkrör, Miljöpartiet

Datum
3 juli 2009

Plats
Visby, Gotland

Politik kan handla om väldigt många olika saker. Det förstår man om man går omkring här i Visby under Almedalsveckan. Idag har till exempel jag och Miljöpartiet presenterat ett program för den goda maten.

God mat är politik. Den nonchiga låt-gå-mentalitet som fått prägla utvecklingen av vår matkultur har fått förödande konsekvenser, i våra skolor, i äldreomsorgen och dessutom får vi stressade grisar mm. Maten får inte reduceras till enbart näringsämnen och bukfylla.

Den internationella Slow-Food-rörelsen har som motto att maten ska vara god, ren och rättvis. Det är lätt för Miljöpartiet att skriva under på.

Men utvecklingen går åt fel håll. Skolorna och till och med sjukhusen lägger ned sina tillagningskök. Våra gamla får en microuppvärmd plastförpackning som varken smakar eller doftar. God mat är medicin och livskvalitet. Även gamla och barn är värda en anständig måltid med bra råvaror och lokal tillagning. Gröna politiker i allt från Europaparlamentet till kommunerna har länge jobbat för bra mat. Idag tar vi ytterligare steg på den vägen genom att presentera tio krav till stöd för den goda maten och en checklista för gröna kommunpolitiker. Mat ska helst tillagas i lokala kök, med bra råvaror och kärlek.

Det finns fortfarande en del som inte förstått varför det är viktigt att få en ny regering. Varför vi i Miljöpartiet kämpar så hårt för att få en rödgrön majoritet. Det finns de som tror att vi skulle kunna lyckas bättre i nästa val om vi gick fram själva, utan något förberett regeringsalternativ. Utan att samarbeta. Jag ska försöka ge några exempel, en liten berättelse om varför det inte räcker med att Miljöpartiet blir lite större, ett svar på varför en rödgrön regering är värt att kämpa för.

Om trygghetssystemen och effekterna av de nya moderaternas beslut

Jag var tidigare kommunalråd och då mötte jag varje dag de som berörs av det man gör, i konsum, på biblioteket eller i kommunhuset. I riksdagspolitikens irrgångar och debatter så faller människorna tyvärr ofta bort. Ändå träffas många lika direkt av besluten. I partiledaredebatten häromveckan tog jag upp några exempel på riktiga och vanliga människor som just nu drabbas av regeringens, som jag tycker, hänsynslösa politik. Ett par aktuella men typiska fall just nu.

Milan 47 år, har arbetat i tungt lagerarbete i 17 år. Av läkare bedömd ha kraftigt nedsatt arbetsförmåga, smärttillstånd och oro. Milan blev till slut helt sjukskriven och är nu också uppsagd. Försäkringskassan bedömer dock att Milan klarar ett lättare arbete på den reguljära arbetsmarknaden. Milan får genomgå arbetsprövning men bedöms tvärtom av arbetsförmedlingen som oförmögen att klara ett arbete. Han har till och med svårt att klara de dagliga aktiviteterna i hemmet. Men han får ingen rehabilitering och han får ingen rätt till sjukersättning. Han är nu hänvisad till kommunens socialbidrag eftersom a-kassan i motsats till Försäkringskassan inte anser att Milan står till arbetsmarknadens förfogande. Milan har en diagnos. Han är sjuk men tvingas leva på socialbidrag i de nya moderaternas Sverige.

Sara 51 år, har arbetat som taxichaufför de senaste 15 åren. Förhandling om uppsägning med arbetsgivaren pågår eftersom hon inte bedöms kunna återgå till arbetet som taxichaufför efter en trafikolycka för ett år sedan med svåra ryggskador och steloperation. Sara kommer att bli uppsagd eftersom regeringen med nya regler har gjort det lättare att avskeda sjuka. Men Saras sjukersättning är redan indragen och hon är nu inskriven hos arbetsförmedlingen trots att specialistläkaren anser att Sara inte är färdigbehandlad eller ens redo för arbetslivsinriktad rehabilitering. Hon kan varken stå eller sitta still i mer än tio minuter i sträck. Sara vill jobba men kan inte. Försäkringskassan har dock gjort bedömningen att Sara inte har rätt till sjukpenning eftersom de bedömer att hennes arbetsförmåga inte är nedsatt i förhållande till varje annat arbete på den reguljära arbetsmarknaden. I regeringens proposition stod det ju att utgångspunkten är att alla har någon form av arbetsförmåga.

Hon ansöker därför nu om a-kassa. Men rehab-specialister på

arbetsförmedlingen bedömer att hon inte kan arbeta mer än maximalt två timmar om dagen. Sara är i utförsbacken. Sannolikt kommer hon inte heller att få a-kassa eftersom hon inte kan ta ett riktigt jobb. Nästa steg blir även för henne socialbidrag.

Hårt drabbade, sjuka människor kastas mellan systemen och ut ur varje form av stöd eller trygghet. Det är inte myndigheterna som är elaka. Det är regeringen som har ändrat lagar och regler så att vi fått ett samhälle som är mer hänsynslöst än tidigare. Och just nu i år, drabbas väldigt många, fler för varje dag.

I över ett år har jag upprepade gånger försökt debattera och varna för effekterna av den moderatledda regeringens beslut att rasera trygghetssystemen och öka klyftorna mellan människor i Sverige. På punkt efter punkt har Fredrik Reinfeldt i debatterna med mig valt att stå upp och försvara det ökade utanförskap hans politik skapar.

Det är de nya moderaterna och moderata ministrar som står i spetsen för det nya Sverige vi ser växa fram.

Anders Borg fick i uppdrag att sänka skatterna för dem som har jobb med den absurda effekten att regeringen idag lånar pengar för att ge bidrag som hushållsnära tjänster och ROT-bidrag till dem som har det allra bäst ställt ekonomiskt och allra tryggast i Sverige. Finansieringen skulle ske genom att använda det överskott som byggts upp och att minska kostnaderna för trygghetssystemen.

Arbetsmarknadsminister Sven-Otto Littorin fick i uppdrag att försämra villkoren i a-kassan med effekten att ytterligare 500 000 människor nu står utan försäkringsskydd lagom när lågkonjunkturen och krisen är här. På grund av regeringens beslut har idag mindre än hälften av de arbetslösa någon a-kassa. Tidigare hade 70 procent av de arbetslösa en försörjning genom a-kassan. Särskilt hårt drabbas ungdomarna.

Socialförsäkringsminister Cristina Husmark Pehrsson fick ett speciellt uppdrag att slussa ut människor som gick sjuka till arbetsmarknaden – men vad var det egentligen som hände och vart har de hänvisats? Nu har det gått en tid och det är möjligt att se hur det gick för vem som vill och är intresserad.

För ett halvår sedan sa Fredrik Reinfeldt till mig i en debatt i riksdagen att ”idén är att hela politiken ska inriktas på att jobb är bättre än bidrag”. Han sa att hans politik angrep ett system där ”fullt arbetsföra människor stämplades ut som förtidspensionärer”. Nu börjar det bli möjligt att dra slutsatser om vilka effekterna är. Efter tre år med denna nymoderata politik är resultatet en stegvis men enkelriktad utslussning av fullt sjuka människor ut ur samtliga trygghetssystem. Vi har fått en växande grupp sjuka som inte längre får sjukpenning och inte heller a-kassa, utan måste leva på socialbidrag. Regeringen har ändrat reglerna och gett försäkringskassan uppdraget att genomföra.

En annan effekt är att hoten på försäkringskassorna har ökat dramatiskt i år. Särskilt utmärkande är ökningen av desperata kontaktförsök från människor som hotar att skada sig själva eller ta livet av sig på grund av indragna eller ej beviljade ersättningar. Människor som redan har gått igenom den s.k. rehab-kedjan fasas ut ur systemet. Skyddsombud på försäkringskassan bävar redan nu, enligt DN i maj, för att förmedla de riktigt tuffa beslut som väntar vid rehab-kedjans sista fas vid nästa årsskifte.

Den så kallade rehab-kedjan, som alltså egentligen är en enkel biljett ut ur trygghetssystemet, har nämligen ännu inte slagit till med full kraft. Det gör den först vid nästa årsskifte. Då kommer de tyngsta konsekvenserna av regeringsbeslutet om att tidsbegränsa och stycka sönder sjukförsäkringssystemet som trädde i kraft i juli 2008. 550 dagar är den maximala gränsen för sjukersättning i de nya moderaternas Sverige. Då beräknas 20 000 av de långtidssjukskrivna att förlora det sista av den redan reducerade ersättningen. De kommer inte heller att ha rätt till a-kassa eftersom även den tidsgränsen vid nästa årsskifte redan är överskriden. De allra flesta kommer då att bli hänvisade till den reguljära arbetsmarknaden och i praktiken socialbidrag.

De exempel jag tidigare talade om är riktiga människor. Men det finns naturligtvis många fler.

Det stämmer att vi har fått en skattesänkning. Men har vi fått ett bättre samhälle?

Den här politiken drabbar inte bara sjuka och fattiga. Den drabbar oss alla genom att vi vänjer oss vid ett samhälle som är kallare och hårdare och alltmer hänsynslöst.

Min åsikt är att Sverige är värt en bättre regering. Vi som lever i det här landet mår bättre om vi bryr oss om varandra lite mer.

Från Miljöpartiets sida har vi förslag om att både skapa fler jobb och att stärka trygghetssystemen. Sverige ska vara ett land där vi tar hand om varandra. Det ska finnas en grundläggande trygghet som gäller för alla. Blir du sjuk eller arbetslös så ska det finnas en försäkring som gör att du inte står på bar backe eller hamnar i kläm mellan de olika systemen när du är som svagast och mest utsatt. Dagens politik försätter människor i vanmakt. Vi vill ha ett trygghetssystem som är på riktigt. Vi vill att sjukförsäkring och a-kassa samlas i en gemensam myndighet med en dörr in för att minska riskerna att människor hamnar utanför, skuldbeläggs eller kommer i kläm. Vi behöver en rödgrön regering för att vända dagens politik och ta viktiga steg mot ett trygghetssystem som är på riktigt.

I dagarna har Sverige blivit EU:s ordförandeland. Fredrik Reinfeldt får sin stund i solen. Men det börjar tyvärr inte så bra. Han har redan skapat en stor konflikt med Europaparlamentet om vem som ska bli ordförande i kommissionen. Det är inte bara här hemma som statsministern anklagas för att smita undan i klimatpolitiken. Nu kommer det även från andra länder.

En central del av klimatförhandlingarna blir att komma överens inom EU om hur klimatuppgörelsen ska finansieras. Det handlar om att möta de fattigare ländernas tydliga och rimliga krav på att vi i den rika världen måste ta ett ekonomiskt ansvar utöver det vi själva måste göra på hemmaplan. EU-toppmötet på midsommar gav därför det svenska ordförandeskapet i uppdrag att ta fram ett förslag till oktober. Men Fredrik Reinfeldt vill inte. Den svenska regeringen vill istället skjuta på frågan om finansieringen av klimatuppgörelsen till nästa år. Alltså efter att klimatmötet är avslutat. Vad är det för ledarskap Fredrik Reinfeldt?

Det är häpnadsväckande att svenska regeringen inte inser hur central frågan om finansieringen är för att det ska bli en global klimatuppgörelse. Den går inte att skjuta upp om man vill ha ett globalt avtal.

Efter många års kamp är de gröna kärnfrågor i fokus. När jag var här i Almedalen för två år sedan kunde jag utropa äntligen! Äntligen hade media och människor förstått att klimatet är en av vår tids viktigaste frågor. Fler och fler inser att något måste göras. Kunskapen växer, engagemanget ökar men tiden är begränsad. Nu gäller det att också göra något och fatta de nödvändiga besluten.

Huvudbudskapet för oss i det senaste valet var ”A Green New Deal”. Liksom Roosevelt lyckades med att skapa framtidstro i 30-talets USA är det nu både möjligt och nödvändigt att satsa på massiva investeringar för att vända utvecklingen. En grön omställning kan ge miljoner nya jobb i Europa samtidigt som vi minskar klimatutsläppen och slipper de enorma osäkerheter och beroenden som ständigt är förknippade med de fossila bränslena.

Det senaste halvåret har det även i Sverige blivit alltmer tydligt att det finns två hållningar och inriktningar i den ekonomiska politiken som står mot varandra. Kärnan i den politiska debatten just nu handlar om hur vi ska hantera den ekonomiska krisen. Å ena sidan har vi den moderatledda regeringen med Reinfeldt, Borg och Olofsson som håller igen och lyfter fram ansvaret för statsfinanserna. Å andra sidan en rödgrön opposition som vill motverka krisen genom investeringar.

Det är paradoxalt. Vi har en finansminister som snarare är en ekonom från universitetet än folkvald politiker. Men han har genom krispolitiken lyckats få hela den samlade kåren av nationalekonomer emot sig. T.o.m. det finanspolitiska råd som regeringen själv har utsett uttalar gång på gång kritik som bygger på att regeringen borde våga investera och stödja kommunerna mer. Senast var det istället KI som vill satsa hela 45 miljarder ytterligare i år för att bidra till jobb och en vändning i ekonomin. Men Anders Borg säger nej.

Skälet för ekonomernas krav på ökade investeringar och stimulansåtgärder återfinns i regeringens egen budget där det står att en tredjedel av dem som blir arbetslösa aldrig kommer tillbaka till arbetsmarknaden igen. En tredjedel! KI räknar med samma dystra prognos som regeringen vilket innebär att 100 000 av de som nu blir arbetslösa inte kommer att komma tillbaka till arbetsmarknaden.

Ett andra skäl är att Sverige behöver öka investeringarna i infrastruktur för att vi ligger efter. Vi behöver till exempel fler järnvägsspår för både gods och

persontransporter, modernare tåg och mer kollektivtrafik.

Ett tredje skäl är att jobb i välfärdssektorn kostar betydligt mindre. När Borg och Reinfeldt försöker skapa jobb genom skattesänkningar så kostar det skjortan för skattebetalarna. Då handlar det om att öka konsumtionen så att det ska ge nya jobb. Enligt deras egna beräkningar kostar det mellan 2 och 4 miljoner i sänkt skatt för ett enda jobb. För att rädda lärarjobb eller jobb i äldrevården som nu är hotade räcker det med 300 000 - 400 000 kr. En tiondel. Vad det kostar med en sämre skola borde vi ha lärt oss efter 90-talets svångremmar. Vi ska inte göra om samma misstag en gång till. Mer konsumtion i de rika länderna bidrar inte till en bättre värld. Det gör däremot en bra skola och investeringar i en hållbar utveckling.

Det är för många obegripligt varför regeringen inte lägger om den ekonomiska politiken. Men jag tror att det finns en historisk förklaring, eller psykologisk, om man vill. Borgerliga regeringar har gång på gång raserat statens finanser och lämnat ruiner efter sig. Det har blivit ett trauma. De är så rädda för att det ska hända igen att de inte klarar att fatta rationella beslut. Nu väljer istället Maud, Fredrik och Anders att hålla händerna krampaktigt i bordsskivan och hoppas att det ska gå över. Men den strategin kommer att kosta. Priset för rädslan blir i form av fler långtidsarbetslösa, fler ungdomar utan jobb, ett permanent utanförskap. Men också genom mindre skatteintäkter, sämre framtidstro, sämre konkurrenskraft och en försenad klimatomställning. Fredrik Reinfeldt talar om ansvar. Sanningen är att regeringens ekonomiska politik kommer att bli oerhört dyr för oss alla.

Vi rödgröna är överens och ekonomerna är överens. Men vad tycker svenska folket?

Vi lät företaget Novus Opinion ställa ett antal frågor till svenska folket om den ekonomiska politiken. Resultatet av undersökningen är ett tydligt underkännande av den moderatstyrda regeringens ekonomiska politik.

76 procent instämmer i att svenska staten ska öka stödet till kommuner och landsting i år för att minska uppsägningar i skola och vård

65 procent håller med även om det kräver högre skatter

75 procent instämmer i att svenska staten ska investera mer än vad som görs idag i järnvägar, spårvagnar och kollektivtrafik

60 procent instämmer även om det kräver högre skatter

Nu är rätt tid. Nu ska vi investera för framtiden. Svenska folket är med. Ekonomerna är med. Det är dags att bygga om Sverige i en hållbar riktning. En grön omställning är rätt medicin mot krisen och dysterkvistarna.

Miljöteknikföretagen har goda förutsättningar att vara en viktig del i att skapa välfärd och försörjning i framtiden om vi satsar på en offensiv miljöpolitik och är beredda att satsa nu i krisens spår. En riktig framtidssatsning bidrar till att företagen kan få nya jobb, tjäna pengar och samtidigt rädda världen!

Vi rödgröna är överens om att satsa mer på utbildning. Nu har vi en regering och en utbildningsminister som konstigt nog verkar se som sin främsta uppgift att begränsa möjligheterna för unga att gå vidare till komvux och till högskolan. Man ska bara få en chans.

Vi vill tvärt om bygga ut komvux, kvalificerad yrkesutbildning och högskolan. Det är centralt för oss som tror på framtiden att ge unga människor nya livschanser, gång på gång och igen, för den som inte lyckas första gången eller ändrar sig och vill komma tillbaka.

Sverige ska vara ett land med ett näringsklimat som gör det möjligt att förverkliga drömmar genom eget företagande. De som driver företag och tar egen risk ska känna att de får stimulans och ett starkt stöd.

De utmaningar vi står inför kräver ett näringsliv som är innovativt, modernt, och skapar jobb och framtidstro.

För Miljöpartiet är det viktigt att vi som rödgröna kan ge besked i företagarpolitiken. Sverige behöver fler små och medelstora företag. Då krävs också ett bättre näringslivsklimat.

Vi säger därför: Sänk arbetsgivaravgiften med 10 procent för småföretagen så att det blir rejält mycket billigare att anställa. Det ger väldigt lite att rikta stöd och bidrag till företag för att de anställer vissa grupper som ungdomar eller äldre. Det som krävs är långsiktiga och generella åtgärder.

En rejäl sänkning av arbetsgivaravgiften för små företag träffar just dom som kan ge oss morgondagens nya jobb. Jobb som kan göra Sverige starkare. Sverige behöver en näringslivspolitik som är mer framåtsyftande. Istället för att som regeringen, i första hand gynna redan rika genom hushållsnära tjänster eller utforma särskilda stöd till McDonald's-restaurangerna.

Sveriges företagare är besvikna. De har all anledning att ställa högre krav på de rödgröna. Vi har själva höga krav. Den rödgröna företagarpolitiken ska vara betydligt bättre än den som Maud Olofsson står för.

Jag och MP driver ofta demokratifrågor. Vi vill ha en ökad öppenhet, transparens och en mer deltagande demokrati. Demokratin behöver få en renässans, en modernisering och en uppvärdering. Det är inte bara i Iran det är viktigt att slåss för demokrati. Det gäller även här. Hela integritetsdebatten som i fjol snurrade kring FRA och senare IPRED är i själva verket demokratifrågor.

Demokratifrågor som under många år har varit i stark utförsbacke. Man sade att västvärlden var hotat av krig från extremister och terrorister. Med det kunde man motivera mängder av nya lagar som tillät övervakning, avlyssning och andra inskränkningar i mänskliga rättigheter. När terroristerna inte var trovärdiga som hot längre så tog plötsligt fildelarna över som det hot som motiverade ytterligare inskränkningar i människors rätt till privatliv.

För många är den s.k. nya tekniken och dess möjligheter en självklar del av livet. Med ett Internet som är öppet och fritt för alla. Men plötsligt blev de ett hot mot både Hollywood och musikindustrin. Nästan i klass med al Qaida något år tidigare. Och svaret på ungdomarnas enorma kulturintresse blev repressiva lagar och hot om polisinsatser och mer övervakning.

Jag var i fjol engagerad i att förhandla och lägga fram förslag till en ny grundlag. En av de viktigaste förändringarna var att vi i utredningen till slut blev överens om att stärka integritetsskyddet. Dessutom stärktes grundlagens ställning generellt. Vilket var en stor seger för skyddet av de mänskliga rättigheterna. Nu vet jag att man från departementshåll inte är särskilt nöjda och att en del krafter skulle vilja få bort den här förändringen om att stärka integritetsskyddet. I höst ska förslaget läggas till riksdagen. En fråga till Fredrik Reinfeldt som står här i morgon är; står du fast vid överenskommelsen i om att stärka integritetsskyddet i grundlagen?

Det kan vara så att det är för sent för Moderaterna att återfå ett förtroende i integritetsfrågorna. Men i en kommande rödgrön regering ska det vara en huvudfråga. Unga människor ska kunna känna att samhället lyssnar och förstår när de verkligen har något de vill säga. Integritetsfrågorna ska stärkas i grundlagen. FRA ska skrotas. En rödgrön regering kommer att ta demokrati på allvar.

Jag har valt att tala om några frågor som jag ser som nödvändiga för att återskapa framtidstro och ett anständigt samhälle:

Sverige ska vara ett land där välfärden ska fungera, där vi tar hand om varandra och ständigt ges nya livschanser. Också god mat är en viktig del av en politik för välfärd och livskvalitet, inte minst i våra skolor och i äldreomsorgen. Att vi bryr oss gör skillnad.

Om en rödgrön regering ska kunna lyckas skapa jobb och framtidstro måste vi inse vikten av en entreprenörspolitik som är på allvar. Det är till syvende och sist enskilda människor, företagare, entreprenörer som driver utvecklingen. Människor gör skillnad.

Den ekonomiska krisen måste mötas med investeringar för framtiden. Investeringar i en grön omställning, utbildning och stöd till välfärdens ryggrad i kommunerna. Nu är det rätt tid att fatta de nödvändiga besluten när det gäller klimatinsatser, både här hemma och i de internationella sammanhangen. Politik är nödvändigt. Politik gör skillnad.

Därför är också en rödgrön regering värd att kämpa för. Njut av sommaren!
Tack för idag.

Peter Eriksson

Källa
Manuskript inskickat av Miljöpartiet.

Taggar
Almedalen, Miljöpartiet, Politiska tal

URI
https://www.svenskatal.se/tale/peter-eriksson-almedalstal-2009